

Bruxelles, den 20.2.2014
COM(2014) 97 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

Første fase af gennemførelsen af havstrategirammedirektivet (2008/56/EF)

Europa-Kommissionens vurdering og vejledning
{SWD(2014) 49 final}

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

Første fase af gennemførelsen af havstrategirammedirektivet (2008/56/EF)

Europa-Kommissionens vurdering og vejledning

Godt fem år efter havstrategirammedirektivets ikrafttræden markerer denne rapport afslutningen på den første fase af dets gennemførelse, som fastsætter ambitionsniveauet. Der er foretaget indsamling og analyse af oplysninger i et hidtil ukendt omfang, og medlemsstaterne har i den forbindelse fremsendt en vurdering af tilstanden af deres have og oceaner (indledende vurdering), defineret, hvad de betragter som "god miljøtilstand" for deres havområder, og fastsat en række mål til at bygge bro over kløften mellem den nuværende situation, og hvor de ønsker at være i 2020, når den gode miljøtilstand skal være opnået. Analysen har givet mulighed for en bred offentlig debat om beskyttelsen af havmiljøet, samlet store mængder viden om vores have og skabt mere regionalt samarbejde, særlig gennem regionale havkonventioner. Samtidig giver Kommissionens vurdering af medlemsstaternes rapporter anledning til bekymring: Medlemsstaternes definition af en god miljøtilstand og den vej, de angiver for at nå målet, viser gennemgående et begrænset ambitionsniveau og tager sjældent hensyn til gældende forpligtelser og standarder, ligesom der mangler kohærens inden for EU, selv mellem nabolande inden for den samme havregion.

I december 2013 havde næsten alle de berørte medlemsstater rapporteret til Europa-Kommissionen.¹ Den nuværende rapport afspejler, at oplysningerne kun er delvist tilgængelige, for så vidt angår visse medlemsstater, og at én medlemsstat slet ikke har aflagt rapport. Europa-Kommissionen har indledt traktatbrudssager i de tilfælde, hvor det var relevant. Foruden de retlige tiltag vil Europa-Kommissionen overveje, hvordan den skal kommunikere sin vurdering og vejledning videre til de medlemsstater, der ikke er omfattet af denne rapport, når de har aflagt fuldstændig rapport.

På baggrund af denne analyse fremlægges der i nærværende rapport en vejledning² i form af henstillinger, der skal gennemføres i EU og på regionalt og national plan. I stedet for at anbefale, at der foretages en ny rapportering i de tilfælde, hvor der er fundet mangler, præsenterer Kommissionen i denne rapport og i det vedlagte arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene en proaktiv og fremtidsorienteret tilgang. Målet er at yde konkret vejledning i at håndtere de udfordringer, der er blevet udpeget, og derved gøre den videre gennemførelsesproces mindre omkostningstung og mere effektiv.

Det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene³, som ledsager denne rapport, indeholder en mere detaljeret analyse af medlemsstaternes rapportering om direktivets 11 kvalitative deskriptorer vedrørende havmiljøet (f.eks. biodiversitet, ikke-hjemmehørende arter, fisk, fødenets sundhed, forurenende stoffer, affald og undervandsstøj) sammen med mere detaljerede anbefalinger og specifikke, landebaserede vurderinger og anbefalinger. Senere i 2014 vil Europa-Kommissionens Fælles Forskningscenter udarbejde dybdegående vurderinger af de mere tekniske aspekter ved medlemsstaternes rapportering. Det Europæiske Miljøagentur (EEA) vil også drage konklusioner om havmiljøets overordnede tilstand i Europa.

¹ Se arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene: *"First steps in the implementation of the Marine Strategy Framework Directive - Assessment in accordance with Article 12 of Directive 2008/56/EC"* for en statusoversigt over medlemsstaternes rapportering. Medlemsstater uden kystlinje skulle ikke rapportere i henhold til havstrategirammedirektivet.

² I henhold til artikel 12 i havstrategirammedirektivet.

³ Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene: *"First steps in the implementation of the Marine Strategy Framework Directive - Assessment in accordance with Article 12 of Directive 2008/56/EC"*.

1. DE EUROPÆISKE HAVES TILSTAND

Europas have udgør tilsammen et større område end Europas landområde, og havene er hjemsted for et rigt, skrøbeligt og enestående liv, som vi endnu kender meget lidt til. De marine økosystemer står over for et stigende pres fra den menneskelige aktivitet både til lands og til søs, idet 41 % af Europas befolkning bor i kystområderne, og den økonomiske aktivitet, der er afhængig af havmiljøet, er stigende. Medlemsstaternes rapporter bekræfter, at Europas have ikke er i en "god miljøtilstand".

Der er en række forskellige grunde til dette, særlig at:

- 39 % af fiskebestandene i det nordøstlige Atlanterhav og 88 % af fiskebestandene i Middelhavet og Sortehavet stadig er overfiskede, og situationen forbedres kun langsomt⁴
- forureningen i havmiljøet er aftaget nogle steder, men niveauerne af næringsstoffer og visse farlige stoffer er stadig gennemgående over grænserne for, hvad der er acceptabelt. Iltsvind som følge af forurening med næringsstoffer er særlig alvorligt i Østersøen og Sortehavet
- affald i havet, især plastik, er et stadig større problem både på verdensplan og i EU. I Nordsøen har mere end 90 % af mallestukkerne plastik maven, og i gennemsnit findes der 712 affaldsgenstande pr. 100 meter strand ved Atlanterhavskysten. Virkningerne af dette stadig større problem er mange, og omfanget af dem kendes endnu ikke
- klimaændringer også bidrager til yderligere at forringe de marine økosystemer. Klimaændringerne vurderes dog ikke direkte i havstrategirammedirektivet.

Der er behov for en større indsats for at opfylde 2020-målet om at opnå en god miljøtilstand som led i en fuldstændig, passende, konsistent og kohærent gennemførelse af havstrategirammedirektivet.

2. DE VIGTIGSTE PRINCIPPER I VURDERINGEN

Kommissionen har anvendt et sæt principper til at vurdere, hvorvidt de oplysninger, medlemsstaterne har fremsendt, udgør en fuldstændig, passende, konsistent og kohærent ramme⁵, som krævet i henhold til artikel 8 (indledende vurdering), 9 (beskrivelse af en god miljøtilstand) og 10 (mål) i direktivet. Kommissionen har især overvejet, hvorvidt

⁴ Meddelelse fra Kommissionen til Rådet vedrørende høring om fiskerimuligheder for 2014 COM(2013) 319 final

⁵ I henhold til artikel 12 i havstrategirammedirektivet: "På grundlag af alle underretningerne om hver havregion eller subregion i henhold til artikel 9, stk. 2, artikel 10, stk. 2, og artikel 11, stk. 3, vurderer Kommissionen for hver medlemsstat, om de meddelte elementer udgør en hensigtsmæssig ramme med henblik på at opfylde kravene i dette direktiv, og kan anmode den pågældende medlemsstat om yderligere oplysninger, der er tilgængelige og nødvendige. Ved udarbejdelsen af disse vurderinger verificerer Kommissionen, om der er sammenhæng mellem rammerne inden for de forskellige havregioner eller subregioner og i Fællesskabet som helhed".

- medlemsstaternes rapporter dækkede alle relevante deskriptorer og alle havområder for alle relevante bestemmelser
- beskrivelsen af en god miljøtilstand var specifik og kvantificerbar, således at det er muligt at vurdere fremskridtene i gennemførelsen
- beskrivelserne af en god miljøtilstand inden for samme havregion eller -subregion er kohærente
- den indledende vurdering afspejlede den tilgængelige videnskabelige viden på de områder, direktivet dækker, og gjorde det muligt at fastsætte et basisscenario til brug ved sammenligning fremover
- de opstillede mål afspejlede resultaterne i den indledende vurdering og i beskrivelsen af en god miljøtilstand, således at medlemsstaterne realistisk set kan opnå en god miljøtilstand senest i 2020
- medlemsstaterne tog hensyn til gældende EU-forordninger og -politikker med relation til havmiljøet, såvel som relevante standarder, der er fastsat i regionale havkonventioner, i de tilfælde hvor der ikke fandtes en EU-standard.

En række spørgeskemaer beskriver enkelthederne om disse principper⁶. Hvis en medlemsstat ikke har overholdt et eller flere af principperne, har den fået vurderingen "delvis tilstrækkelig" eller "tilstrækkelig", "ikke konsekvent" og/eller "lav" eller "middel" med hensyn til kohærens. Hvis alle principperne blev overholdt, selv på et minimum, medførte det vurderingerne "tilstrækkelig", "konsekvent" og "kohærent".

Kun hvis de sidstnævnte kriterier opfyldes af alle medlemsstater, kan det afgøres, hvorvidt de gældende politikker sætter EU i stand til som helhed at opnå "*økologisk mangfoldige og dynamiske oceaner og have, der er rene, sunde og produktive*"⁷ senest i 2020. På nuværende tidspunkt er dette ikke tilfældet. Nogle få eksempler illustrerer problemet:

- Medlemsstaterne rapporterede om forskellige lister over arter og habitater, idet nogle medlemsstater så bort fra de lister, der er fastsat i habitatdirektivet, og nogle så bort fra habitater, der findes i deres farvande.
- Medlemsstaterne identificerede forskellige forurenende stoffer, der er anført på listen over prioriterede stoffer i henhold til vandrammedirektivet, idet de fokuserede på nogle stoffer og så bort fra andre.
- Kun få medlemsstater angav tydeligt, at udnyttelsen af alle fiskebestande skal foregå på eller under niveauerne for det maksimalt bæredygtige udbytte.

Kommissionens vurdering skal dog ikke primært tolkes med fokus på overholdelse af direktivet. Formålet med vurderingen er snarere at sætte Kommissionen i stand til at vejlede medlemsstaterne med henblik på at nå direktivets mål og at give et øjebliksbillede af, hvor langt vi er nået med gennemførelsen. Mens Kommissionen sluttelig erkender, at rapporteringen er en stor opgave for medlemsstaterne, særlig i

⁶ Se arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene.

⁷ Artikel 3, stk. 5, i havstrategirammedirektivet.

betragtning af de korte frister, kan Kommissionens vurdering kun blive så nøjagtig som de oplysninger, Kommissionen har modtaget. Der er eksempler på virkelig god rapportering, men også tilfælde hvor rapportering indeholder huller og modsigelser.

3. VIGTIGSTE RESULTATER

1) En omfattende vurdering

Vurderingen af havene i EU er en helhedsbetragtning og integrerer samfundsøkonomiske betragtninger. Den giver mulighed for en bedre forståelse af de belastninger og påvirkninger, som den menneskelige aktivitet har på livet i havet, og den samler omfattende oplysninger. Særlig er der blevet taget fat på biodiversitet, ikke-hjemmehørende arter, affald i havet og undervandsstøj på en mere systematisk måde end nogensinde før. De fleste medlemsstater har rapporteret om de fleste artikler og deskriptorer og har derved givet et bredt overblik over havmiljøet i Europa. Kvaliteten i rapporteringen varierer dog meget fra land til land, og fra en deskriptor til en anden inden for samme medlemsstat.

Der er ofret mere opmærksomhed til instrumenter som f.eks. vandrammedirektivet, den fælles fiskeripolitik og EU's biodiversitetspolitik på havområdet. Dette er et vigtigt bidrag til politisk kohærens, som har ført til mere samarbejde og dialog på tværs af sektorer i hele EU.

Arbejdet med havstrategirammedirektivet har udløst og ledsaget nye udviklinger inden for regionale havkonventioner, hvilket illustrerer komplementariteten i arbejdet på EU-plan og regionalt plan og giver gensidige fordele for alle berørte parter. De regionale havkonventioner har, i forskelligt omfang, arbejdet på rapporter om deres haves tilstand for at give input til medlemsstaternes egne indledende vurderinger. De har også udviklet nye indikatorer, mål og metoder på regionalt plan og er blevet enige om, at der er behov for at forbedre den regionale koordinering.

Endelig har medlemsstaterne organiseret offentlige høringer⁸, hvilket har skabt incitament til en debat med interessenterne om, hvad ambitionsniveauet for havpolitik bør være såvel inden for som uden for EU.

Således har den første fase af havstrategirammedirektivet samlet set bragt EU et skridt tættere på den egentlig gennemførelse af økosystemtilgangen, for så vidt angår forvaltningen af den menneskelige aktivitet, der påvirker vores have — et centralt koncept i direktivet. Der er indhentet værdifulde erfaringer både på EU-plan, i medlemsstaterne og i regionale havkonventioner.

2) Tilstrækkelighed

Til trods for disse positive aspekter fandt Europa-Kommissionen også utilstrækkeligheder i medlemsstaternes bidrag, og selv de medlemsstater, der har fremsendt de bedste rapporter, må stadig rette op på visse mangler.

⁸ Europa-Kommissionen har modtaget oplysninger fra 17 medlemsstater vedrørende offentlige høringsprocesser, jf. artikel 19 i havstrategirammedirektivet. Se arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene for yderligere oplysninger.

Medlemsstaternes indledende vurdering i henhold til artikel 8 danner det evidensgrundlag, som gennemførelsen af direktivet bygger på. Dog giver rapporterne med de indledende vurderinger ofte kun et fragmenteret billede over havmiljøets tilstand, som ikke altid afspejler den tilgængelige viden i sin helhed.

Det er uundgåeligt, at der er huller i oplysningerne i medlemsstaternes rapporter, idet der endnu er store huller i vores viden om havspørgsmål, og omfanget af den vurdering, der kræves i henhold til artikel 8 i havstrategirammedirektivet, er meget omfattende. Alligevel præsenterer kun få medlemsstater en strategi for, hvordan de eksisterende huller i oplysningerne kan lukkes før den næste rapporteringsrunde, f.eks. gennem fremtidige planer for overvågningen på nationalt og regionalt plan. Vi har ikke altid fuldt udnyttet resultaterne af de forskningsprojekter, der specifikt har søgt at skabe større viden om havspørgsmål i relation til de 11 deskriptorer i havstrategirammedirektivet. Endelig har medlemsstaterne ikke benyttet den indledende vurdering til at fastsætte et basisscenario, hvilket er en spildt mulighed og gør det vanskeligt, i nogle tilfælde umuligt, at vurdere, hvor langt vi er fra at nå målet.

Desuden er en passende beskrivelse af en god miljøtilstand i henhold til artikel 9 særlig vigtig i denne første fase af gennemførelsen, idet den fastsætter det ambitionsniveau, som medlemsstaterne forpligter sig til at opnå senest i 2020.

De fleste medlemsstater har aflagt rapport om en god miljøtilstand for alle deskriptorer, og nogle har fastsat ambitiøse benchmarks i deres beskrivelser. Ikke desto mindre mangler flertallet at gå videre end den grundlæggende afgrænsning af, hvad en god miljøtilstand er, som fastsat i direktivet. F.eks. omfattede mange rapporter ikke kvalitative eller forklarende elementer til at illustrere konceptet og skabe en merværdi, et højt ambitionsniveau og tydeligt definerede mål. En god miljøtilstand blev ofte ikke defineret på målbar vis, hvilket gør det umuligt at vurdere, i hvor stort omfang den er opnået. Når der findes høje ambitioner i beskrivelsen af en god miljøtilstand, forbliver de ofte et ønskemål.

Desuden er der tilfælde, hvor medlemsstaterne ikke har taget systematisk udgangspunkt i den gældende EU-lovgivning og de regionale havkonventioners standarder. Dette kan hidrøre fra, at forholdet mellem havstrategirammedirektivet og anden relevant lovgivning muligvis ikke er tilstrækkelig tydeligt for alle. Visse medlemsstater har dog for det meste anvendt en tilgang med "frit valg" og har kun delvist taget hensyn til de gældende regler, mål og grænseværdier. Hvis den nuværende definition af en god miljøtilstand ikke ændres, vil opnåelsen af den kun føre til en beskeden forbedring af kvaliteten af vore have.

Samme konklusion kan drages i forbindelse med de mål, der er fastsat i henhold til artikel 10 i havstrategirammedirektivet. Medlemsstaterne har fastsat en bred vifte af mål, afhængig af medlemsstaternes ambitions- og specificitetsniveau. Det væsentligste er, at de miljømål, der er fastsat, i nogle tilfælde ikke er tilstrækkelige til at opnå en god miljøtilstand.

3) Konsekvens

En anden generel bekymring er manglen på konsekvens i medlemsstaternes gennemførelse. Især har ikke alle medlemsstaterne erkendt den logiske sammenhæng mellem den indledende vurdering (udgangspunktet), beskrivelsen af en god miljøtilstand (det endelige mål) og delmålene (den indsats, der er nødvendig for at nå fra udgangspunktet til målet). Nogle

medlemsstater har ikke skelnet tydeligt mellem beskrivelsen af en god miljøtilstand og selve delmålene, eller de har ikke taget hensyn til deres indledende vurdering under udarbejdelsen af delmålene, hvorved en omfattende, holistisk proces er blevet til en række usammenhængende rapporter.

4) Kohærens

Det regionale samarbejde gennem regionale havkonventioner til beskyttelse af EU's havområder er veludviklet. Alle regionale havkonventioner har indgået forpligtelser til at gennemføre økosystemtilgangen og støtte gennemførelsen af havstrategirammedirektivet. Desværre varierer medlemsstaternes anvendelse af resultaterne af regionalt samarbejde inden for deres havstrategier. I nogle tilfælde er det relevante arbejde i de regionale havkonventioner foretaget for sent, og når det er foretaget til tiden, er det ikke altid blevet anvendt i de nationale rapporter.

Dette har resulteret i manglende kohærens inden for EU og også inden for den samme havregion eller -subregion (i henhold til artikel 3, stk. 5, litra b), og artikel 5, stk. 2, i havstrategirammedirektivet). Mens der er store forskelle i EU, hvad angår kohærens, som er høj i nogle regioner og for nogle deskriptorer, er det gennemgående niveau middel til lavt. Medlemsstaterne ved det nordøstlige Atlanterhav viser det højeste niveau af kohærens (dog med betydelig plads til forbedring), mens niveauet af kohærens er lavest ved Middelhavet og især ved Sortehavet (om end sidstnævnte kun kunne vurderes delvist).

Der er således ingen fælles forståelse i EU af, hvad en god miljøtilstand er, end ikke på regionalt og subregionalt plan. Der findes over 20 forskellige beskrivelser af en god miljøtilstand i EU, og der er derfor ingen fælles eller sammenlignelige mål.

4. HENSTILLINGER OG NÆSTE SKRIDT

Det fremgår tydeligt af analysen af den første gennemførelsesfase for havstrategirammedirektivet, at der er behov for en meget større indsats, hvis det skal undgås, at tilgangen til beskyttelsen af havmiljøet ender med at blive utilstrækkelig, ineffektiv, opsplittet og unødvendigt kostbar.

Sammenligneligheden af medlemsstaternes rapporter er ringe, og det gør en samordnet indsats og analyse vanskelig. Det vil derfor være svært ikke bare at nå en god miljøtilstand senest i 2020, men også at vide, hvor langt vi er fra at nå målet. Det vil også skabe uensartede betingelser for de økonomiske aktører på tværs af Unionen og dens havregioner. Samtidig truer det et vigtigt ressourcegrundlag, som er en forudsætning for en bæredygtig blå vækst på langt sigt.

Vi har nu muligheden for at rette op på situationen forud for udarbejdelsen af overvågnings- og indsatsprogrammerne, der er planlagt i henholdsvis 2014 og 2015. Disse programmer vil levere bedre resultater og koste mindre, hvis de samordnes og udarbejdes af medlemsstaterne i fællesskab.

1) Hidtidige erfaringer

Kommissionen og medlemsstaterne har allerede foregrebet de forventede resultater af den aktuelle vurdering på grundlag af de hidtidige erfaringer og iværksat konkrete initiativer:

- Den fælles gennemførelsesstrategi for havstrategirammedirektivet⁹ er blevet tilpasset for at imødegå nye udfordringer, og der er udarbejdet et nyt arbejdsprogram for gennemførelsen af havstrategirammedirektivet¹⁰ i perioden 2014-2018 i fællesskab med medlemsstaterne, regionale havkonventioner og andre relevante aktører. I det fælles program udpeges vigtige etaper, samarbejdet med regionale havkonventioner styrkes, og programmet omfatter udarbejdelsen af retningslinjer, som har til formål at forbedre den fælles forståelse af kravene i havstrategirammedirektivet.
- Yderligere støtte til gennemførelsen er stillet til rådighed for medlemsstaterne via skræddersyede og hands on-projekter, som finansieres som led i den integrerede EU-havpolitik. Disse projekter har f.eks. til formål at forbedre direktivets gennemførelse for Middelhavet og Sortehavet.
- Der er taget skridt til at strømline og forenkle medlemsstaternes rapporteringsforpligtelser og til at inddrage bestående rapportering i henhold til relevant lovgivning på grundlag af princippet om at indberette data én gang, men at anvende dem i mange sammenhænge.

2) Vejen frem

Ud over at tage ved lære af disse erfaringer er der også behov for en meget større indsats i den nuværende gennemførelsescyklus og inden den næste rapporteringsrunde i 2018. Foruden en række specifikke tiltag og et højere ambitionsniveau kræver det også en mentalitetsændring i overvejelserne om, hvordan havstrategirammedirektivet skal gennemføres, således at de konstaterede mangler kan afhjælpes.

På kort sigt og i overensstemmelse med artikel 12 i havstrategirammedirektivet er det meget vigtigt at sikre, at man får det fulde udbytte af de mest positive aspekter ved gennemførelsen frem til nu, og at de konstaterede svagheder ikke får en negativ indflydelse på gennemførelsen af havstrategirammedirektivet fremover. Med dette mål for øje bør medlemsstaterne hurtigst muligt nøje overveje følgende anbefalinger, herunder også i forbindelse med udarbejdelsen af overvågningsprogrammer og indsatsprogrammer. Medlemsstaterne bør navnlig:

- bruge overvågningsprogrammerne til at afhjælpe mangler og svagheder, der er udpeget i den indledende vurdering
- systematisk anvende standarder i henhold til EU-lovgivningen (f.eks. den fælles fiskeripolitik, vandrammedirektivet, habitatdirektivet osv. og det foreslåede direktiv om maritim fysisk planlægning og integreret kystzoneforvaltning¹¹, så snart det træder i kraft) som mindstekrav. Hvis sådanne standarder ikke findes, bør

⁹ Direktivet pålægger medlemsstaterne at komme med detaljeret og samordnet input. For at lette dette arbejde har medlemsstaterne og Europa-Kommissionen opstillet et uformelt koordinationsprogram, den fælles gennemførelsesstrategi (CIS).

¹⁰ Arbejdsprogram, der er aftalt som led i CIS:

http://ec.europa.eu/environment/marine/eu-coast-and-marine-policy/implementation/index_en.htm

¹¹ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om rammerne for maritim fysisk planlægning og integreret kystzoneforvaltning, COM(2013)133 final.

medlemsstaterne anvende regionsspecifikke fælles indikatorer udviklet af de relevante regionale havkonventioner i deres overvågnings- og indsatsprogrammer

- nøje gennemgå og om muligt foretage en ajourføring af god miljøtilstand og mål som forberedelse til overvågnings- og indsatsprogrammerne, så der er mulighed for en konsekvent tilgang *inden for og mellem regionerne* samt i forhold til de forskellige bestemmelser.

Derudover bør medlemsstaterne i de tilfælde, hvor Kommissionen har konstateret mangler, snarest muligt og inden 2018 sørge for en væsentlig forbedring af kvaliteten og kohærens af deres beskrivelser af en god miljøtilstand, deres oprindelige vurderinger og deres miljømål for at sikre, at den anden gennemførelsesrunde giver bedre resultater. Der bør navnlig gøres en ekstra indsats med at:

- revidere, styrke og forbedre den nuværende afgørelse om god miljøtilstand (2010/477/EU) inden 2015 med henblik på at tilvejebringe klarere, enklere, mere koncise, mere kohærente og sammenlignelige kriterier for en god miljøtilstand og metodologiske standarder; revisionen kunne også tage højde for virkningerne af klimaforandringer på vurderingen af en god miljøtilstand¹²
 - gennemgå bilag III til havstrategirammedirektivet og om nødvendigt revidere bilaget og udvikle specifikke retningslinjer for at sikre en mere kohærent og konsekvent tilgang til vurderingerne i den næste gennemførelsesrunde
- indføre et moderne og effektivt data- og informationsdelingssystem for EU (EEA) og de regionale havkonventioner ("WISE-Marine"), som fuldt ud udnytter mulighederne af det igangværende arbejde med at forbedre adgangen til og interoperabiliteten af havdata via "Marine Knowledge 2020"-initiativet
- systematisk anvende vurderinger, som er foretaget for anden relevant EU-lovgivning eller af medlemsstaterne i forbindelse med de regionale havkonventioner, idet det forberedende arbejde bør påbegyndes med det samme
 - udarbejde handlingsplaner, som er samordnet på regionalt og subregionalt niveau, og som har til formål at rette op på mangler inden 2018¹³.

Sidst men ikke mindst er det det regionale samarbejde, der skal være kernen i gennemførelsen af havstrategirammedirektivet og påvirke den nationale gennemførelsesproces frem for det modsatte. På regionalt niveau bør Kommissionen og medlemsstaterne samarbejde med andre kontraherende parter inden for rammerne af de regionale havkonventioner med sigte på at fremme yderligere samordning på regionalt og subregionalt niveau, under hensyntagen til hver regional havkonventions særlige omstændigheder. Medlemsstaterne bør derefter anvende resultaterne systematisk i den nationale gennemførelse. Kommissionen og medlemsstaterne bør fortsætte drøftelserne af, hvordan man bedst fremmer regionalt samarbejde og styrker samarbejdet med de regionale havkonventioner yderligere, navnlig med henblik på at tilnærme arbejdsprogrammer til hinanden.

¹² Som beskrevet i SWD(2013)133 final (som led i EU-strategien for tilpasning til klimaændringer).

¹³ Disse handlingsplaner kunne tage udgangspunkt i fremgangsmåden for strukturerede gennemførelses- og informationsrammer og fastlægge de forskellige skridt, medlemsstaterne skal tage for at forbedre gennemførelsen (jf. COM(2012) 95).

Disse anbefalinger tager sigte på at opstille klare rammer for en gradvis forbedring af samarbejdet om gennemførelsen af havstrategirammedirektivet, med gradvise trin og mål, der skal nås på alle niveauer. Denne fremgangsmåde vil, hvis den gennemføres hurtigt og fuldt ud af alle længe før 2018, bidrage til den nødvendige hurtige ændring af politikken og forbedre den måde, hvorpå vi i fællesskab tackler beskyttelsen af vore havområder i den korte tid, der er tilbage inden 2020.

Europa-Kommissionen har til hensigt i 2016 som led i sin rapport om indsatsprogrammerne¹⁴ at genvurdere, hvorvidt den samarbejdstilgang, som er beskrevet i det foregående, er gennemført og har givet resultater, eller om der er behov for yderligere foranstaltninger for at sikre en korrekt gennemførelse af havstrategirammedirektivet. Revisionen af afgørelsen om god miljøtilstand i 2015 og styrkelsen af regionalt samarbejde er centrale elementer i denne proces. Parallelt hermed vil Europa-Kommissionen eventuelt benytte sig af muligheden for at indlede yderligere traktatbrudssager for at sikre den korrekte gennemførelse af havstrategirammedirektivet, hvis der er behov for det.

5. KONKLUSION

De meget skrøbelige marine økosystemer i EU er udsat for et stadig stigende pres fra den menneskelige aktivitet. Gennemførelsen af havstrategirammedirektivet og omsætningen af en økosystemtilgang til en videnskabeligt velfunderet realitet i havmiljøet i samarbejde med EU's naboer er en omfattende, men absolut nødvendig, opgave. I den første fase af havstrategirammedirektivet er der afrundet vigtige etaper på europæisk, regionalt og nationalt niveau, som allerede udgør en stor indsats. Europa er dog stadig langt fra at have sunde havmiljøer. At nå dette mål i senest 2020, dvs. på mindre end syv år, forudsætter en fornyet og styrket indsats og en hurtig og væsentlig ændring i den måde, hvorpå medlemsstaterne, Europa-Kommissionen, de regionale havkonventioner og andre relevante organisationer samarbejder, og der skal fokuseres på fælles foranstaltninger og planlægning samt på politisk kohærens på tværs af sektorerne. Bedre samordning af overvågnings- og indsatsprogrammer, mere ambitiøse mål for regionalt samarbejde og en bedre forståelse af alle de forskellige parter rolle, ansvar og forpligtelser vil fremme en billigere og mere effektiv beskyttelse af havmiljøet, på samme måde som den fuldstændige gennemførelse af EU's lovgivningsmæssige ramme i forbindelse med landbaserede forureningskilder og en mere systematisk indsats for at opnå integreret kystzoneforvaltning vil gøre det. Disse foranstaltninger udgør en minimumsløsning, hvis det skal lykkes EU at gennemføre havstrategirammedirektivet, beskytte sine have og sikre, at EU's havområder er en bæredygtig kilde for de kommende generationer.

¹⁴ Artikel 16 i havstrategirammedirektivet.